

Comparison of School-Family Collaboration Perceptions from Teacher and Parent Perspectives

Harun KAVAKLI ^{1*}

¹ Institute of Social Sciences, Amasya University, Amasya, Turkey, ORCID: 0000-0002-2302-7463

ABSTRACT

Home-school partnership is of great importance in increasing students' academic achievement and contributing to their personal-social-emotional and behavioral development both in school and in their normal lives. This partnership is necessary to ensure that students are successful both in school and in their daily lives. Based on this, the purpose of this research is to compare the perceptions of teachers and parents on home-school partnerships. In this qualitative case study, 5 teachers and 5 parents were selected using the purposive sampling method based on typical case sampling. Semi-structured interview technique was utilized in the data collection process and 15 open-ended questions were asked to the teachers and 14 open-ended questions were asked to the parents. The data were evaluated through descriptive analysis. Based on Epstein's model of parental involvement, the views of teachers and parents on types of involvement (Parenting, Communication, Volunteering, Decision-making, Learning at Home, and Collaborating with the Community) were compared, and similarities and differences were revealed. Regarding the definition of home-school partnership, all participants saw it as an important factor for student success, but they had different opinions on the implementations. Teachers approach home-school partnership from a more professional perspective and evaluate them as a tool to improve student achievement and educational processes. Parents, on the other hand, approach home-school partnerships with a more individual perspective and think that the school should support not only their children's academic achievements but also their personal development. In conclusion, based on the collected qualitative data, recommendations were made to improve collaboration and the culture of collaboration between teachers and parents.

Keywords: Family in education, school-family cooperation, school organization

Type: Research

Article History

Received: 30.10.2024

Accepted: 20.01.2025

Published: 21.03.2025

*Corresponding Author:

harunkavakli5@gmail.com

Öğretmen ve Veli Görüşleri Açısından Okul-Aile İşbirliği Algılarının Karşılaştırılması

Harun KAVAKLI ^{1*}

¹ Sosyal Bilimler Enstitüsü, Amasya Üniversitesi, Amasya, Türkiye, ORCID: 0000-0002-2302-7463

ÖZET

Okul-aile iş birliği, öğrencilerin akademik başarısını artırmak ve onların kişisel-sosyal-duygusal ve davranışsal gelişimlerine katkı sağlamak açısından büyük önem taşımaktadır. Bu iş birliği, öğrencilerin hem okulda hem normal yaşantılarında başarılı olmalarını sağlamak için gereklidir. Bunlardan yola çıkarak bu araştırmanın hedefi, öğretmen ve velilerin okul-aile iş birliği algılarını karşılaştırmaktır. Bu nitel durum çalışmasında, tipik durum örnekleme kullanılarak amaçlı örneklem yöntemine göre 5 öğretmen ve 5 aile/veli seçilmiştir. Veri toplama sürecinde yarı yapılandırılmış görüşme tekniği uygulanmış ve öğretmenlere 15, aile/velilere ise 14 açık uçlu soru yöneltilmiştir. Toplanan veriler betimsel analiz ile değerlendirilmiştir. Epstein'in aile katılım modeli (çakışan küreler) temel alınarak, öğretmenler ve ailelerin (Anne-Babalık, İletişim, Gönüllü hizmetler, Karar verme, Evde öğrenme, Toplumla iş birliği) gibi konulardaki görüşleri karşılaştırılmış ve benzerlikler ile farklılıklar ortaya çıkarılmıştır. Okul-aile iş birliğinin tanımlanması noktasında, tüm katılımcılar öğrenci başarısı için önemli bir faktör olarak görmüşlerdir, ancak uygulamalar hakkında farklı düşüncelere sahiptirler. Öğretmenler okul-aile iş birliği konusunu daha profesyonel bir açıdan ele alarak, öğrenci başarısını ve eğitim süreçlerini geliştirmek için bir araç olarak değerlendirmektedirler. Veliler ise, okul-aile iş birliğini daha bireysel bir bakış açısıyla ele almakta ve okulun çocuklarının sadece akademik başarılarını değil, kişisel gelişimlerini de desteklemesi gerektiğini düşünmektedirler. Sonuç olarak, toplanan nitel verilere dayanarak, öğretmenler ve veliler arasındaki iş birliğini ve iş birliği kültürünü geliştirmeye yönelik öneriler sunulmuştur.

Anahtar Kelimeler: Eğitimde aile, okul-aile iş birliği, okul örgütü

Tür: Araştırma

Makale Geçmişi
Gönderim: 30.10.2024
Kabul: 20.01.2025
Yayınlanma: 21.03.2025

*Sorumlu Yazar:
harunkavakli5@gmail.com

GİRİŞ

Modern eğitim anlayışında, okul ve aile arasındaki iş birliği, öğrencilerin eğitimdeki başarıları üzerinde kritik bir rol oynar. Bu iş birliği, sadece akademik performansı artırmakla kalmaz, aynı zamanda öğrencilerin sosyal ve duygusal gelişimlerine de katkıda bulunur (Epstein, 1995; Henderson – Mapp, 2002). Araştırma, öğretmen ve velilerin bu iş birliğine ilişkin algılarını karşılaştırarak, her iki grubun beklenti ve deneyimlerini derinlemesine analiz etmeyi amaçlamaktadır.

Bireyin eğitimi toplumun ortak sorumluluğu olarak kabul edilmektedir. Zira sonuçları itibarıyla eğitim bireysel olduğu kadar toplumsal bir meseledir de (Gedik, 2020). Dışsallık kavramıyla açıklanan bu durum, eğitimin sadece eğitimi verenler ve alanlar açısından değil, toplumun geneli açısından doğuracağı sonuçlara dikkat çekmektedir (Çokgezen - Terzi, 2008). Diğer bir ifadeyle, eğitimden bir taraftan bu eğitimden istifade eden bireyler faydalanırken, diğer taraftan toplumun geneli de fayda görmektedir. Çünkü eğitim alan bireyler kişisel olarak daha iyi sosyo-ekonomik statüler elde etme şansına sahip olurken topluma da üretken ve nitelikli işçiler olarak katkı sağlamış olurlar. Bu noktada eğitim sonuçları itibarıyla tüm toplumu ilgilendiren bir kamu meselesi olarak karşımıza çıkmaktadır. Eğitimin sonuçlarının bu yaygın etkisi de eğitimle ilgili sorumluluğun toplumsal olarak paylaşılmasını gündeme getirmektedir.

Bu ihtiyaca bir cevap olarak ortaya çıkan modern okullar, uzun süredir toplum, birey ve aile adına eğitim ihtiyacını profesyonel olarak gideren kurumlar oldu (Gedik, 2022). Bu süreç zarfında formal eğitim ve akademik başarıyla ilgili yetki ve sorumluluk büyük oranda okullara devredildi. Yani eğitimin gerçekleşmesinden ve öğrenci başarısının artırılmasında tek başına yetkili ve sorumlu kurum okul oldu. Ancak özellikle son 40 yıldır bu bakış açısının değiştiğini görmekteyiz. Buna değişen aile yapısı ve işlevleri de eklenince (Yapıcı, 2010) artık okulların tek başına eğitimi sağladığı durumdan eğitimin aile, okul ve toplum arasında gerçekleşecek iş birliği ile sağlandığı dönem başladı (Gedik, 2022). Bu durum, öğrencilerinin akademik başarılarını artırmak isteyen okulları aile ve toplum ile iş birliği yapmak mecburiyetinde bıraktı (Gedik, 2022). Eğitimin okulun sorumluluğu olduğu bakış açısından eğitimin bir iş birliği olduğu bakış açısına geçişle birlikte, bir çok araştırmacı ailenin eğitimde oynadığı rolleri incelemeye başladı. Özellikle son 40 yıldır önemini kaybetmeyen okul-aile iş birliği kavramı, geçen süre içerisinde sayısız araştırmaya konu oldu. Bu araştırmalar net olarak gösterdi ki, okul-aile iş birliği okullarda gerçekleştirilen formal eğitimin kalitesini önemli oranda etkilemektedir (Gül, 2007; Henderson - Mapp, 2002; Jeynes, 2007; Kocayörük, 2016). Diğer bir deyişle, geçtiğimiz yüzyılda tek başına okulların üretebileceğine inanılan akademik başarının ancak okul ile ailenin iş birliği içerisinde üretilebileceği ortaya konuldu.

Bu bulgular okul-aile iş birliği kavramının daha yakından incelenmesine ve öğrenci başarısını artıracak en etkili Okul-Aile İşbirliklerinin tanımlanması çabalarına neden oldu. Bu konuda birçok araştırma yapılarak farklı modeller ortaya çıktı. Epstein (1994) 'e göre; aile ve okul öncesi kümelerinin kesişimi, bu kesişimin merkezinde ise çocuğun olduğu ve örtüşen

etki alanı olarak söz edilmektedir. Aile iş birliğini ise, evde öğrenme ortamının oluşturulması, aile ile okul arasında etkili iletişimden bahsederken, Cömert ve Güleç (2004) tarafından yapılan bir çalışmada, ailelerin okul sürecindeki rolü incelenmiştir. Bu çalışmada, ailelerin uzun bir süre boyunca çocuklarına öğretmenlik yaparak onlara bilgi kaynağı ve danışmanlık hizmetleri sunduğu belirtilmiştir. Ayrıca, ailelerin sadece öğretene değil, aynı zamanda öğrenen bir konumda da olduğu vurgulanmıştır. Lawson (2003)'e göre veli katılımının dört türde sağlandığı ifade edilmektedir. İlk tür; Karar vericilikte veli katılımı düşük olduğu ve ailenin evde ders ortamını düzenlenmesine yönelik olduğu, ikinci tür; velilerle öğretmenlerin birlikte hareket ettiği, okulun hedeflerini desteklediği, üçüncü tür; velilerin sosyal ve kültürel etkinliklere katıldığı, dördüncü tür ise; velilerin okul kararlarında daha etkin rol aldıkları ve ortak görevler aldıkları yönündedir.

Bir taraftan literatür gelişirken, diğer taraftan eğitim sistemleri kendilerini yenileyerek okul-aile iş birliğini geliştirecek adımlar attı. Fakat geliştirilen okul-aile iş birliği modellerini uygulayacak olan öğretmen ve ailelerin bu kavramdan ne anladığını bilmiyoruz. Bu nedenle, uygulanması beklenen okul-aile iş birliği ile pratiğe konulmaya çalışılan okul-aile iş birliklerinin ne derece benzerlik gösterdiği de belirsizdir.

Mevcut çalışmanın hedefi, öğretmen ve velilerin okul-aile iş birliği konusundaki algılarını karşılaştırmaktır, böylece şu sorulara yanıt bulunacaktır:

1. Okul-aile iş birliği veliler ve öğretmen tarafından nasıl tanımlanmaktadır?
2. Bu iki grup arasında okul-aile iş birliği algısı veya uygulamaları açısından herhangi bir farklılık var mı?

KURAMSAL ÇERÇEVE VE İLGİLİ ARAŞTIRMALAR

Okul- aile iş birliği, çocukların akademik ve sosyal başarılarını arttırmak için anne-babanın, çocuğun eğitim hayatındaki tüm alanlarda ve aşamalarda yer alması ve destek sağlaması olarak tanımlanabilir. Bu bağlamda, anne-baba beklentileri ve istekleri, evdeki kurallar ve kontrol mekanizmaları, çocukla kurulan iletişim, evdeki faaliyetler, anne-babanın okula yönelik tutum ve katılımı, ödevlerin kontrolü, sınıf ve okul faaliyetlerine katılım gibi faktörler rol oynamaktadır. Ayrıca, öğretmenlerle kurulan iletişim de bu iş birliğinin önemli bir parçasıdır (Porumbu - Necsoi, 2013).

1946 yılı Aralık ayında gerçekleştirilen 3. Milli Eğitim Şurası, okul-aile iş birliği için ülkemizdeki ilk adımı atmıştır. Bu toplantıda "Okul-Aile İşbirliği Temel Tüzük Taslağı" belirlenerek oluşturulmuş ve bir yıl sonra 1947'de Okul-Aile Birliği Yönetmeliği olarak yürürlüğe girmiştir.

Okul-aile iş birliği hususunda yapılan düzenlemelerde, 1952 ve 1965 yıllarında yönetmeliklerde değişiklikler yapılmıştır. Ancak, 1973 yılında yeniden düzenlenen yönetmelikte, okullarda okul-aile birliklerinin kurulması gerektiği vurgulanmıştır. Yönetmeliklerde yapılan değişikliklerle birlikte, 142. madde 2003 yılında yeniden

düzenlenmiştir ve okulların aile ve çevreleriyle iş birliği içinde olması gerektiği vurgulanmıştır. Bu kapsamda, 2005 yılında ilköğretim okullarında yayınlanan bir genelge ile okul-veli ve öğrenci sözleşmesi hayata geçirilmiş ve öğrencilerin ve velilerin okul değerlendirme sürecine aktif olarak katılımı, velilerin öğrencilerle ilgili bilgi edinmesi, okulun çevresiyle ilişkilerinin geliştirilmesi ve veli-öğrenci beklentilerinin sisteme dahil edilmesi amaçlanmıştır.

2012 yılında, örgün eğitim kurumlarında okul-aile iş birliğini güçlendirmek amacıyla yeni düzenlemeler yapılmıştır. Bu düzenleme ile okul ile aile arasındaki birliğin sağlanması, iletişim ve iş birliğinin arttırılması, eğitim faaliyetlerinin desteklenmesi ve maddi imkânları sınırlı öğrencilerin temel ihtiyaçlarının karşılanması amaçlanmıştır. Bu düzenleme, okul-aile iş birliğinin daha da güçlendirilmesine yönelik olup öğrencilerin eğitim hayatlarına katkı sağlamayı hedeflemektedir. Bu amaçla, öğrencilerin eğitimleriyle ilgili temel ihtiyaçlarını karşılamak için okullar bünyesinde tüzel kişiliği olmayan topluluklar kurulması da öngörülmüştür.

2015-2016 yıllarında, farklı şehirlerde uygulanan "Yarınlar için Yarın Sizdeyiz" projesi ile ebeveynler çocuklarıyla iletişim, çatışma çözme, ders çalışma becerileri, sınav stresi yönetimi gibi konularda bilgilendirilmiştir. Bu proje, Milli Eğitim Bakanlığı Hayat Boyu Öğrenme Genel Müdürlüğü tarafından yürütülen "0-18 yaşları arası anne-baba eğitimi programı", "7-19 yaşları arası anne-baba eğitimi programları", "okul öncesinde anne-baba katılımı", "ebeveyn destek programları" ve "Ulusal anne-baba eğitimi programı" gibi farklı eğitim programlarına örnek teşkil etmektedir. Bu programlar, okul-aile iş birliğini güçlendirmek amacıyla ailelere çocuklarına yönelik yardımcı olmakta ve ailelerin çocuklarına daha iyi bir eğitim ortamı sağlamalarına yardımcı olmaktadır (Lindberg, 2017).

Okul-aile iş birliği, dünya genelinde eğitim sistemi içerisinde de önemli bir konu olarak kabul edilmiştir ve bu doğrultuda farklı kuramlar geliştirilmiştir (Lindberg - Oğuz, 2016). Özellikle 1960 ve 1970'li yıllardan itibaren, okul-aile iş birliği konusu önem kazanmış ve bu süreçte farklı modeller geliştirilerek kavramsal bir yapı oluşturulmaya çalışılmıştır. Bu modeller, okullarda okul-aile iş birliğinin nasıl uygulanabileceği konusunda rehberlik etmekte olduğu görülmektedir. Bu modellerden günümüzde en yaygın kullanılanı, Epstein tarafından geliştirilen "Anne-Baba Katılım" modelidir. Bu model, eğitim, idare ve öğrenme süreçlerinin karşılıklı bağlantısını ifade etmekte ve aile-ev temelli uygulamalarla okul-aile iletişiminin geliştirilmesinin önemini vurgulamaktadır. Bu model, okul-aile iş birliği konusunda yapılan çalışmaların temelini oluşturmaktadır ve okul-aile arasındaki iş birliğini arttırmaya yönelik uygulamaları teşvik etmektedir (Epstein, 2005). Aynı zamanda Epstein'ın bu modeli, okul, öğretmen ve aileler arasındaki iş birliğinin nasıl arttırılabileceği konusunda kapsamlı bir yapı sunmaktadır. Model, her bir katılım türünün öğrenci, okul ve ailelere olan etkilerini ayrıntılı bir şekilde ele alarak, katılımın olumlu sonuçlarını ortaya koymaktadır. Bu doğrultuda, modelin uygulanması için her kademeye uygun değerlendirme araçları oluşturulmuş ve okul-aile iş birliğinin değerlendirilmesi ve ihtiyaçların belirlenmesi amaçlanmıştır (Epstein - Sheldon, 2002). Anne-babayı odak noktasına alan model, altı farklı katılım türüne vurgu

yaparak, okul ve aileler arasındaki iletişimin geliştirilmesine yönelik somut adımlar atılmasına yardımcı olmaktadır. Bu katılım türleri şunlardır:

Anne-Babalık

Epstein (1995) Velilere yönelik düzenlenen eğitim programları, onları çocuklarının ihtiyaçları ve sorunları hakkında daha duyarlı hale getirerek, çocuğun akademik ve sosyal anlamda gelişimini destekleme kapasitelerini güçlendirmeyi hedeflemektedir. Okul-aile iş birliği ve aile katılımı, okul programlarının geliştirilmesine, olumlu okul iklimi oluşturulmasına, ailelere destekler ve hizmetler sunulmasına, velilerin çocuklarına yönelik eğitim becerilerinin artırılmasına, aileler arasında etkileşimin artırılmasına ve öğretmenlerin işlerinin kolaylaştırılmasına katkı sağlayacağını belirtmektedir. Aile katılımının sadece belirli bir süreyle ya da sadece bazı etkinliklerle sınırlı tutulamayacağını, tam tersine öğrencinin eğitim hayatının tamamı boyunca sürekli olarak devam etmesi ve her eğitim seviyesinde farklı şekillerde uygulanması gerektiği konusunda vurgu yapılmaktadır. İşbirliği içinde hareket edilmesi ve velilerin eğitim sürecine aktif katılımının sağlanması, çocuğun gelişimi için son derece önemlidir. Çocuğu destekleyen bir ağ oluşturulması ve bütüncül gelişiminin temini, aile katılımıyla mümkün olmaktadır. Velilerin eğitim sürecine dahil edilmesi, onların çocukları hakkındaki görüşlerini ve endişelerini aktarmalarına; öğretmenlerin de velilerin katılımı sayesinde öğrencileri hakkında daha kapsamlı bir bakış açısına sahip olmalarına olanak tanımaktadır. Böylece öğretmen-veli iş birliği, öğrencinin gelişimiyle ilgili kararların daha bilinçli bir şekilde alınmasına ve daha uygun müdahalelerin gerçekleştirilmesine imkân vermektedir. Aile katılımı uygulamaları sayesinde, öğrencilerin akademik başarıları kadar duygusal ve sosyal gelişimleri de desteklenmiş olacaktır (Epstein, 1995).

İletişim

Bu katılım türü öğrencinin akademik gelişimi ve bu süreci etkileyebilecek herhangi bir durum hakkında bilgi alışverişi yapmak amacıyla, not kâğıtları, sms'ler, elektronik posta gibi yöntemlerle anne-baba ve okul öğretmeni arasında iletişim sağlanmasını içermektedir. Çocuğun okul çağına başlamasıyla, çocuğun eğitiminde okulun ve beraberinde öğretmenin rolü artmaktadır. Bu sebeple, velinin çocuğunun öğretmeni tanıması ve onunla iletişim içinde olması önem taşımaktadır. Çünkü okulla ilgili konularda öğretmenle bağlantı halinde bulunması, velinin olumlu iletişim temellerini atmasını sağlayacaktır. Bu durum, olumlu bir okul deneyimi yaşayan öğrencilerin, okula ve öğrenmeye karşı olumlu bir tutum geliştirmelerini sağlayarak, okul-aile-çocuk etkileşimini sağlıklı bir şekilde ilerletme fırsatı sunar. Bu bağlamda, ebeveynlerin öğretmenin çocuk hakkındaki gözlemlerine güvenmesi önem arz etmektedir. Öğretmenler de ebeveynlerin çocuk hakkındaki görüşlerine ve verdikleri bilgilere güven duymaları, sürecin olumlu yürümesine katkı sağlayacaktır. Ayrıca, aile ve okul arasındaki iletişim kurulurken, birbirlerini suçlamalardan ve baskılamalardan kaçınarak iletişim kurulmalıdır. Öğretmen ve ebeveynler, çocuğun geri bildirimlerini dikkatle dinlemeli ve değer vermelidirler. Sağlıklı bir iletişim için, karşılıklı saygı, hoşgörü ve anlayış

çerçevesinde davranılmalıdır. Taraflar arasında duygusal bağ oluşmasına, güvene dayalı ilişkiler kurulmasına olanak tanıyacak bir iletişim tarzı benimsenmelidir. (Epstein, 1995).

Gönüllülük

Bu tür katılım, ailelerin toplumsal, ekonomik ve diğer kaynaklar yaratmaları yanı sıra sınıf içi veya okulda gerçekleştirilecek tüm etkinliklere doğrudan veya dolaylı olarak katılabilmelerini sağlayacak uygulamaları içermektedir (Epstein, 1995). Aile katılımının gönüllülük temeline dayanması, ebeveynlerin çocuklarının eğitime olan ilgilerini arttırarak okul eğitime daha fazla dikkat vermelerine ve öğretmenlere daha fazla desteklemelerine yardımcı olan birçok yararı beraberinde getirmektedir (Epstein - Sheldon, 2002).

Literatürde yapılan incelemeler ışığında, ebeveynlerin okula yaptıkları ziyaretlerin, okulda gönüllü çalışmalarının ve okul etkinliklerine katılımlarının çocukların akademik başarısını olumlu yönde etkilediğini göstermektedir (Hill - Tyson, 2009). Yapılan diğer çalışmalarda da Barnard (2003) ve Domina (2005); Aile katılımı ve okul iş birliği programlarının, düşük gelirli ailelerden gelen öğrencilerin okula bağlılığını arttırmada, okul terki riskini azaltmada ve akademik performanslarını geliştirmede etkili bir yaklaşım olduğu sonucuna varılmıştır.

Evde Öğrenme

Bu tür katılım, çocukların eğitime destek olmak ve katkıda bulunmak için ev ortamının düzenlenmesi, ev ödevlerinin kontrol edilmesi ve sorumluluğunun üstlenilmesi, ayrıca ebeveynlerin çocuklarına nasıl yardımcı olabilecekleri veya destekleyebilecekleri konusunda fikir edinmek için yardım ve bilgilendirme de sağlayabilirler (Epstein, 1995).

Ebeveynlerin evde sağladığı ortam ve koşullar, çocuğun akademik başarısını etkilemede okul ortamı kadar önemli bir rol oynamaktadır. Ebeveynlerin, çocuklarının öğrenme isteğini arttırmak ve öğrendiklerini pekiştirmek için yardımcı olmaları, onlara rehberlik etmeleri ve okulla iş birliği yaparak hangi konularda başarılı olduklarını ve hangi konularda zayıf olduklarını öğrenmeleri gerekmektedir. Ayrıca ebeveynler, çocukların eğitimi için gerekli araç ve gereçleri temin etmeye çalışmalı ve onlara nasıl yardımcı olabileceklerini öğrenmelidirler (Duan vd., 2018).

Ebeveynlerin çocuklarının akademik başarısına katkı sağlamaları için onlara uygun bir çalışma ortamı sağlamaları oldukça önemlidir. Çocukların zamanlarını etkin bir şekilde planlamayı ve yönetmeyi öğrenmeleri, akademik başarıları için hayati önem taşımaktadır. Bu nedenle, öğretmenler ve ailelerin desteği, çocukların bu beceriyi kazanmalarına yardımcı olmak için gereklidir. Ebeveynlerin, okulda yapılan çalışmalar hakkında bilgi sahibi olması, çocuklarıyla birlikte evde çalışma planları yapması ve bu planları uygulamaları konusunda denetim sağlamaları da oldukça önemlidir (Adamski vd., 2013; Wilder, 2014).

Karar Verme

Bu tür katılım, ebeveynlerin sınıf ve okul yönetimi süreçlerinde iş birliği yaparak söz sahibi olmalarını içermektedir. Örneğin, okul faaliyetlerinin seçiminde aktif bir şekilde karar verme aşamasında yer alarak katkıda bulunmaları bu tür katılımın bir örneği olarak gösterilebilir (Epstein, 1995).

İş birlik, hem ailelerin hem de okulun yöneticileri ve öğretmenleri arasında çift yönlü ve sürekli olarak gerçekleşen bir dinamik süreçtir. Ebeveynler ve eğitimciler, kendi rollerini sergileyerek ve katkıda bulunarak karar alma sürecine dahil olurlar. Bu iş birliği süreci, karşılıklı alınan kararlarla akademik ve davranışsal hedeflerin daha kısa sürede ve olumlu bir şekilde gerçekleştirilmesini sağlamaktadır (Cowan vd., 2004).

Toplumla İşbirliği

Bu tür katılım, öğrencilerin gelişimini ve eğitimini desteklemek amacıyla toplumda öğrencilere ve ailelere yönelik destekleyici eğitimsel ve sosyal çalışmalar geliştirme ve güçlendirme hizmetleri sunarak bilgilendirmeyi ve iş birliğini içermektedir. Örneğin, yoksul öğrencilere hafta sonu kurslarında eğitim vermek için öğretmen veya eğitimcilerden destek alınması gibi uygulamalar bu tür katılıma örnek gösterilebilir (Epstein, 1995). Alanyazına bakıldığında, toplumla iş birliğinde öğrencilerin doğal kaynakları ve teknolojiyi öğrenmek için kullanabilecekleri uygulamalara katılım süreçlerini ortaya koymaktadır. Bu sayede öğrenciler, toplumun eğitim uygulamalarına aktif bir şekilde dahil olarak öğrenme sürecine katkı sağlayabilirler (Green vd., 2007).

YÖNTEM

Bu başlıkta çalışmanın yöntemi, kullanılan modeli, veri toplama aracı ve verilerin çözümlenmesi gibi başlıklara odaklanılmıştır.

Araştırmanın Yöntemi

Bu çalışma, nitel araştırma deseni ile yürütülmüştür. Niteliksel inceleme, teori geliştirmeyi temel ilke olarak benimseyen ve sosyal fenomenleri kendi doğal ortamları içinde incelemeyi ve anlamayı vurgulayan bir yöntemdir (Yıldırım - Şimşek, 2003).

Araştırmanın Modeli/Deseni

İlgili çalışmada, niteliksel vaka (durum) deseni kullanılmıştır. Durum analizi, belirli bir yapının ayrıntılı bir şekilde incelenmesi ve tanımlanmasıdır (Merriam, 2013). Benzer şekilde, Subaşı - Okumuş (2017) durum araştırması yöntemini, bir veya birden çok belirli durumun zaman içinde gözlemler, görüşmeler, görsel-işitsel materyaller, dokümanlar, raporlar gibi çeşitli veri toplama teknikleri kullanılarak kapsamlı ve uzunlamasına incelendiği

bir nitel araştırma yöntemi olarak tanımlamışlardır¹. Bu yöntem, verilerin doğal ortamında ne olduğunu inceleme fırsatı sağlar.

Çalışma Grubu

Bu araştırmada, amaçlı örnekleme yöntemlerinden biri olan tipik durum örnekleme tekniği kullanılarak katılımcıların seçimi yapılmıştır. Bu yöntem, araştırmacının yeni bir uygulama veya yeniliğin tanıtımı için tercih ettiği yöntemdir. Bu yöntemde, araştırmacı uygulamanın yapıldığı veya yeniliğin gerçekleştiği durumlardan en tipik olan veya birkaç tanesini seçerek çalışmasını bu örnekler üzerinden yürütür (Yağar - Dökme, 2018).

Araştırma, 2022-2023 eğitim/öğretim yılları arasında Amasya ili merkez MEB kurumlarında görev yapan 5 öğretmen ve 5 velinin katılımlarıyla oluşmuştur. Araştırmada, Bryman'ın (2016) belirttiği gibi tekrar eden temaların yoğunluğu² ve Epstein'in (2001) aile katılım modeline dayanarak yapılan ayrıntılı analizler, veri doyumu noktasına ulaşıldığını göstermiştir.³ Bu bulgular, ek veri toplamanın araştırmanın sonuçlarını anlamlı bir şekilde değiştirmeyeceğini ve mevcut verilerin araştırma sorularını etkin bir şekilde yanıtladığını ortaya koymaktadır. Öğretmen katılımcıların kimlik bilgileri saklı tutulup E1, E2... ve E5 şeklinde, Veli katılımcıların ise V1, V2 ... ve V5 olarak kodlama yapılmıştır. Görüşmeler ortalama 40 dakikalık görüşmeler şeklinde gerçekleştirilmiştir. Tablo 1'de, çalışmaya dahil edilen öğretmenlerin demografik bilgileri sunulmuştur.

Tablo 1. Araştırmaya dahil edilen öğretmenlerin demografik nitelikleri

Eğitmen/ Öğretmen	Yaş	Cinsiyet	Eğitim Seviyesi	Meslek i Kıdem	Branşı
1	54	Kadın	Lisans	31	Rehber Öğretmeni
2	42	Erkek	Y. Lisans	18	İngilizce Öğretmeni
3	50	Erkek	Lisans	28	Felsefe Öğretmeni
4	38	Erkek	Lisans	10	Edebiyat Öğretmeni
5	43	Kadın	Lisans	20	Rehber Öğretmeni

Tablo 1'e bakıldığında araştırmaya katılan eğitim/öğretmenlerin yaş aralıkları 38-54 arasında değiştiği görülmektedir. Katılımcıların 2'si kadın 3'i erkek, eğitim seviyelerine bakıldığında, E2 yüksek lisans mezunu iken E1, 3, 4 ve 5 lisans mezunudur. Mesleki kıdemleri ise 10-31 arasında değişmektedir

¹ Münevver Subaşı - Kübra Okumuş, "Bir Araştırma Yöntemi Olarak Durum Çalışması," *Atatürk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi* 21/2 (2017), 419-426.

² Alan Bryman, *Social research methods* (Oxford University Press, 2016).

³ Joyce L. Epstein, *School, Family, and Community Partnerships: Preparing Educators and Improving Schools* (Westview Press, 2001).

Tablo 2. Araştırmaya dahil olan velilerin demografik nitelikleri

Veli	Yaş	Cinsiyet	Medeni Durum	Çocuk Sayısı	Eğitim Seviyesi	Gelir Düzeyi
1	41	Kadın	Evli	1	Lisans	Orta
2	39	Kadın	Evli	2	Lisans	İyi
3	53	Erkek	Evli	2	Lisans	İyi
4	45	Erkek	Evli	2	Lisans	Orta
5	42	Kadın	Boşanmış	2	Lisans	İyi

Tablo 2'ye bakıldığında araştırmaya katılan velilerin yaş aralıkları 39-53 arasında değişmekte, katılımcıların 3'ü kadın 2'si erkek, katılımcıların medeni hali; V1, 2, 3, 4 evli, V5 ise boşanmıştır. Çocuk sayıları V1'in 1, V2, 3, 4 ve 5'in ise 2 çocukları vardır. Katılımcıların hepsinin eğitim seviyeleri lisans olup, gelir düzeyleri ise V1 ve V4 orta düzey iken V2, 3 ve 5 iyi düzeyde gelirlere sahip olduklarını belirtmişlerdir.

Verilerin Toplanması ve Analizi

Veriler ilk olarak açık kodlama kullanarak analiz edilecek, ardından ise literatür taraması sonucunda ulaşılan kodlar kullanılarak kodlanacaktır (Glaser - Strauss, 1967). Bu ikinci kodlama aşaması için araştırmacı, literatürde tanımlanan okul-aile iş birliği modellerini yansıtan bir analitik matrisi oluşturacak. Matris, ilgili literatürdeki anahtar kavramların kullanılarak verilerin incelenmesinde araştırmacıya yol gösterecek (Miles - Huberman, 1994). Literatürde karşılaşılan unsurlar şunları içerir: aile katılımının farklı türleri ve bu katılımların çocukların akademik başarısını, okula bağlılığını artırmada, okul terki riskini azaltmada ve duygusal-sosyal gelişimlerini desteklemede etkili olduğu belirtilmektedir. Bu tür katılımlar, ebeveynlik, iletişim, gönüllü hizmetler, evdeki öğrenme faaliyetleri, karar alma süreçleri ve toplumla iş birliği gibi unsurları içermektedir. Bu katılım türleri, ailelerin çocukların eğitim sürecinde daha aktif bir rol alarak çocuklarının gelişimine destek olmalarına olanak tanıyan uygulamaları içermektedir. Öğretmenler, ebeveynlerin katılımı sayesinde öğrencileri hakkında daha kapsamlı bir bakış açısı elde edebilmekte ve daha uygun müdahaleler gerçekleştirebilmektedirler. Ayrıca, toplumla iş birliği yaparak, öğrencilerin doğal kaynakları ve teknolojiyi öğrenmek için kullanabilecekleri uygulamalara katılım süreçleri ortaya konulabilmektedir. Son olarak, verilerin kodlanması ve yorumlanması ile verilerde gözlemlenen kalıplar tartışılacak ve ana temaları belirlenecek.

Araştırmada kullanılacak soruların hazırlanmasında öncelikle konuyla ilgili literatür taramasına başvurulmuştur. Araştırmacılar, yarı yapılandırılmış görüşme formu kullanarak verileri toplamışlardır. Yarı yapılandırılmış görüşme formu, araştırmacıların önceden belirlenmiş konulara odaklanmalarını sağlayan, katılımcıların ise cevaplarını detaylandırma şansı buldukları bir veri toplama aracıdır. Bu form, soruların sırasının ve içeriğinin görüşme esnasında katılımcının tepkilerine göre uyarlanabilmesine imkan tanır, bu özellikle nitel araştırmalar için idealdir (Patton, 2014). Sorular hazırlanmadan önce 3 farklı alan uzmanının görüşüne müracaat edilmiş olup, alınan geri bildirimler, soruların hem kapsamını hem de

derinliğini artırmak için dikkate alınmıştır. 17 pilot uygulama yapılarak araştırma konusu ile uyumlu ve kapsayıcı olması sağlanmıştır. Elde edilen verileri katılımcılara teyit ettirerek çalışmanın inandırıcılığını (iç geçerliliğini) sağlamaya çalışılmış olup, katılımcılara gerekli düzenlemeler yapıldıktan sonra sunulmuştur. Yapılan araştırmada Görüşme formu kullanılarak hazırlanan sorular katılımcılara uygulanmıştır. Katılımcı öğretmenler için 20 soru hazırlanmış ve ilk 5 soru katılımcıların demografik özelliklerini ortaya koymak için yöneltilmiş diğer kısmında ise araştırmanın gayesini ortaya koymak için lüzum olacak sorular katılımcılara sorulmuştur. Katılımcı veliler için ise 21 soru hazırlanmış ve ilk 6 soru katılımcıların demografik özelliklerini ortaya koymak, diğer kısmında ise araştırmanın amacına yönelik sorular sorulmuştur. Katılımcıların soruları objektif bir şekilde yanıtlamalarını sağlamak amacıyla rahat hissedecekleri bir mekânda ve tercih ettikleri zaman diliminde etik kuralları çerçevesinde onları etkileyecek yönlendirmelerden uzak şekilde gerçekleştirilmiştir.

Elde edilen veriler görüşmeler sonucunda betimsel bir bakış açısıyla analiz edilmiştir. Betimleyici bir yaklaşım benimsenerek, verilerin dışarıya aktarılabilirliği (dış geçerlik) sağlamaya çalışılmıştır. Betimsel analiz, nitel bir çözümleme yöntemi olup, önceden belirlenmiş temalara göre toplanmış olan verilerin özetlenip değerlendirilmesini içermektedir. Bu yöntemde, görüşme yapılan kişilerin fikirleri doğrudan aktarılabilmesi amacıyla alıntılar da kullanılabilir. Elde edilen bulguların özetlenmesi ve yorumlanarak okuyucuya aktarılması temel amaçtır (Yıldırım - Şimşek, 2003). Özetlenip yorumlanan bilgiler, içerik analizi yöntemiyle detaylı bir şekilde incelenerek yeni kavramlar keşfedilir. İçerik analizi, benzer verileri belirtilmiş kavramlar ve temalar altında gruplandırarak ve okuyucunun anlayabileceği bir biçimde düzenleyerek yorumlamayı içeren bir işlemdir (Yıldırım - Şimşek, 2003).

Araştırma Etiği

Araştırma için etik kurul izni, Amasya Üniversitesi Etik Kurul Komitesi'nin 01.11.2022 tarihli ve E-30640013 sayılı kararıyla sağlanmıştır.

Araştırmacının Rolü

Araştırmacı, Güzel Sanatlar Eğitimi Bölümü'nü tamamladıktan sonra MEB'e bağlı ortaöğretimde görsel sanatlar öğretmeni olarak yaklaşık 11 yıldır aktif görev yapmaktadır. Okul aile iş birliği kavramının ne derece anlaşıldığı konusunda şüpheleri olan araştırmacı bu konu ile ilgili görev yaptığı ildeki öğretmenlerin ve velilerin görüşleri kapsamında bu çalışmayı yapma gereği duymuştur. Süreç içerisinde pek çok meslektaşları ve ailelerle/velilerle muhatap olan araştırmacı, hiçbir zaman bir veli penceresinden ilgili fenomeni (Okul-Aile İşbirliği) deneyimlememiş oluşunun bilincindedir. Bu nedenle araştırma boyunca kişisel özelliklerini deneyimlerini bir kenara koyup, objektif bir biçimde verilerin anlamlandırılması sağlanmıştır.

BULGULAR

Bu çalışmada, öğretmen ve velilerle yapılan görüşmeler sonucunda elde edilen verilerin analizi yapılarak, araştırmanın bulguları betimsel analiz kullanılarak belirlenen temalar çerçevesinde sınıflandırılmış ve böylece bir genel yapı oluşturulmuştur. Sonrasında içerik analizi metodu ile bu ilk kodlamalar detaylandırılarak alt temalar ve daha geniş ana temalar geliştirilmiştir. Elde edilen bulgular, katılımcıların ifadeleri doğrultusunda şekillendirilerek analiz sürecinin sonuçları ortaya konmuştur.

Öğretmen ve Velilerin Aile Katılımına ve Epstein'in Aile Katılım Modelinin Alt Boyutlarına İlişkin Tanım ve Görüşleri

Öğretmenler ile yapılan görüşmelerde, okul-aile iş birliğinin sağlanmasında ebeveynliğin önemine vurgu yapıldığı belirlenmiştir. Bu kapsamda, görüşme yapılan 5 öğretmenden 1'i (E2) "Aile katılımı, ebeveynlerin çocuklarını tanıma fırsatı bulmaları ve çocuklarının sosyal-duygusal gelişimine katkıda bulunmaları açısından önemlidir. Ayrıca, ebeveynlerin çocuklarına karşı sorumluluklarını yerine getirmelerinde yardımcı olan bir faktördür." şeklinde ebeveynliğin süreçteki önemini vurgulamıştır. Yapılan görüşmelerde, veliler okul-aile iş birliği sürecinde ebeveyn rolünün önemini ve gerekliliğini vurgulamışlardır. Görüşme yapılan 5 veliden 3'ü, öğrencilerin okuldaki takibini yapmanın önemini belirtmişlerdir. (V2), ebeveynlerin öğrencilerin okuldaki başarısı için gerekli bilgiye sahip olması gerektiğini ifade ederken; (V4) Etkili bir ebeveynliğin çocuğun okuldaki başarısını arttırmada, çocuğun okula uyum göstermesinde ve öğretmen öğrenci ilişkisi üzerinde önemli bir etken olduğunu belirtmiştir. (V5) ise Aile katılımında etkili ebeveynliğin okulun işleyişi ve başarısına olumlu katkı sağladığını ayrıca ebeveynlerin rollerini benimsemesi ve pekiştirmesi açısından etkili olduğunu belirtmiştir.

Görüşme yapılan 5 öğretmen arasında, okul-aile iş birliğinin sağlanmasında iletişimin önemi ve gerekliliği üzerinde ortak bir kanı bulunmuştur. Öğretmenlerden (E1) "Dersine girdiğim öğrencilerle etkili ve düzenli iş birliği yapamıyorum. Sadece rehber öğretmeni olduğum sınıfın öğrencileriyle tanışma ve iş birliği şansım oluyor. Diğer öğrencilerimizin velileri ile sadece veli toplantıları esnasında sınırlı tanışma ve iletişim içinde olma imkânımız oluyor" şeklinde belirtmiştir. (E2 ve E4) Okul aile iş birliğinin sağlanmasında veli ile iletişim içinde olmanın öğrencinin başarısını artırma, öğrencinin disiplin ve devamsızlık sorunlarını ortadan kaldırma ve öğrencileri yakından tanımak için önemli olduğunu ifade etmişlerdir. (E3) ise veli-öğretmen görüşmesi için farklı kaynaklardan bahsetmiştir, bunların arasında bireysel görüşme, ev ziyareti ve iletişim araçları yer almaktadır. Görüşme yapılan 5 veliden tümü, okul-aile iş birliğinde ebeveynlerin sürece katılımında iletişimin önemine vurgu yapmıştır. Velilerin belirttiği ortak nokta, ailelerin okul idaresi ve öğretmenlerle düzenli iletişim içinde olmalarının ev-okul arasındaki süreci aktif kılarak birbirlerinden haberdar olmalarını sağladığıdır. Bu konuda (V1) "öğrenciyi yakından tanımak için aile ile okulu birleştirmede karşılıklı iletişimin gerektiğini" ifade etmiştir. (V2) "Aile fertleri ve okuldaki gerek idareci gerek öğretmenlerin dayanışma içerisinde olmalıdır" demiştir. (V4) "Ailelerin

okul idaresi ve öğretmenlerle devamlı iletişim içerisinde olmaları, okulun öğrenciyi daha yakından anlamasına yardımcı olur" diye ifade etmiştir. (V5) Okul idaresi, öğretmenler, veli ve öğrenci arasındaki iletişimin güçlenmesinin öğrenci üzerinde çok önemli rol oynadığını belirtmiştir. Öğrencinin kendini önemsendiğini hissetmesi ve takip edildiğini hissetmesi vb. unsurların bu iletişim sayesinde sağlandığı ifade etmiştir.

Görüşme yapılan öğretmenlerin büyük çoğunluğu aile katılımında gönüllülüğün önemini vurgulamıştır. Öğretmenler, gönüllü katılımın okula ve öğrencilere birçok olanak ve yarar sağladığı konusunda fikir birliği içindedirler. Öğretmenlerden (E1) "Veliler kermes düzenleyebilir, durumu kötü olan öğrencilere nakdi yardım yapabilir, öğretmenler günü için öğretmen-öğrenci-veli buluşması sağlayabilir." (E2) ise "velinin gönüllü katılımının okul-aile iş birliği kurulunun kurulması ve okulun spor salonu, kütüphane, atölye, bahçe vb. eğitim ortamlarının değerlendirilmesinde önemli olduğunu" ifade etmiştir. Ayrıca (E3) "sosyal faaliyetler, piknik, gezi, kermes, aile eğitimi kapsamındaki seminerler vb. beraber keyifli aktiviteler" düzenlenmesi, velilerin sürece daha aktif bir şekilde katılımını sağlayacağını belirtmiştir. Ancak (E4) ise "gönüllü aile katılımının önemli olduğunu fakat bazı ailelerin sürece gönüllü yaklaşmadığını bu durumda eğitim-öğretim sürecini olumsuz etkilediğini" ifade etmiştir. Velilerle yapılan görüşmelerde okul- aile iş birliği konusunda gönüllü katılımın önemi ve yararlarına ilişkin farklı görüşler dile getirilmiştir. Görüşme yapılan 5 veliden 2'si (V4, V5) bu konuda düşüncelerini açıklayarak, gönüllü katılımın okul ortamında öğrencinin akademik başarısını artırıcı etkisi olduğunu, okul faaliyetlerinin kolaylaştırılmasına yardımcı olduğunu, çocukların okuldaki gereksinimlerinin karşılanmasında etkili olduğunu ifade etmişlerdir.

Görüşme yapılan öğretmenlerden yalnızca 1 öğretmen evde öğrenmenin okul-aile iş birliği sürecindeki katkılarına dair bir görüş belirtmiştir. Bu konuda (E3) "okul ve aile çocukların yetişmesi için gerekli olan bilgi ve beceriyi kazanmaları için sorumluluğu almalıdırlar. Öğrencilerin gerekli bilgi ve beceriye sahip olabilmeleri, eğitsel, duygusal yeterliliğe ulaşabilmeleri için her iki ortamında aynı frekansta olması gerekir" diyerek evde öğrenmenin okulda öğrenme kadar önem verilmesi gerektiğini belirtmiştir. Velilerle yapılan görüşmelerde okul-aile iş birliği kapsamında evde öğrenmenin ortak eğitim sunma, öğrencilere destek olma, eksiklerin tespit edilmesi ve eğitimin sürekliliğinin sağlanması açısından önemli olduğu belirtilmiştir. Görüşme yapılan 5 veliden 4'ü düşüncelerini paylaşarak evde öğrenmenin önemini vurgulamıştır. (V1) "ortak eğitim sunma, eksiklerin tespitini belirlemek" olduğunu ifade etmiştir. (V2) "Ders takibi, arkadaşlık, duygusal durum takibi" açısından önemli olduğunu ifade etmiştir. (V4, V5) ise evde öğrenmenin olumsuzlukları gidermede ve eğitim sürecinin devamlılığını sağlanmada önemli bir rol oynadığını ifade etmişlerdir.

Görüşme yapılan 5 öğretmenden hiçbiri aile katılımında karar verme sürecine tam olarak olumlu ya da olumsuz bir açıklama getirmemiştir. Ancak, ailelerle yapılan görüşmede okul sürecine aile katılımının, ebeveynlerin okulda karar alma sürecinde yer almalarının,

eğitim öğretim faaliyetlerinin düzenlenmesi, kaliteli eğitim sunulması, okulun iş ve işlemlerinin şeffaf ilerlemesi açısından etkili olduğu (V1 ve V3) ifade edilmiştir.

Görüşme yapılan öğretmenlerden toplumla iş birliği yapılmasında aile katılımının önemi üzerine 5 öğretmenden ancak, sadece 1 öğretmen (E2) bu konuda açık bir vurgu yaparak, toplumla iş birliğinin veli ile öğrenci arasındaki iş birliğini güçlendirdiğini ve okul yönetimi tarafından planlanan eğitim faaliyetlerinin düzenlenmesine olanak sağladığını belirtmiştir. Velilerle yapılan görüşmede okul-aile iş birliğinde toplumla iş birliği içerisinde olmaya ilişkin görüşlere bakıldığında; çocuklara imkan sağlama, yaşam boyu öğrenim fırsatı yaratma, ders dışı faaliyetlerin gerçekleştirilmesi açısından önemli olduğu belirtilmiştir. Görüşme yapılan velilerden (V3) “Okul toplumun yansıması olduğu için aktif kullanılmalı” demiştir. (V4 ve V5) de imkânı olmayan çocuklara imkân sağlama, yaşam boyu öğrenme ortamı yaratma, çeşitli ders dışı faaliyetler (resim, müzik, sportif çalışmalar) olanakların sağlanması açısından önemli olduğu belirtmişlerdir.

Öğretmen ve Velilerin Aile Katılımında Okul Yönetiminde Ortak Sorumluluk Almaya İlişkin Görüşleri

Öğretmenlerle gerçekleştirilen görüşmelerde, ailelerin okul yönetiminde ortak sorumluluğu konusunda 5 öğretmenden 4’ü (E1, E2, E4 ve E5) aile, öğretmen ve öğrencilerin bu sorumluluğu paylaşması gerektiğine dikkat çekmiştir. (E2) “bence hepsinin sorumluluğunda” ifadesini kullanarak bu durumu özetlemiştir. (E4) “Okul iş birliği gerektirdiği için tüm okul personeli bu ilişkiye katkı sağlamalıdır” ifadesini kullanmıştır. (E3) ise okul yönetiminde sorumluluğun okul yönetimine ait olduğunu belirterek “Okul kurum olduğu için okulun sorumluluğudur ailelerde talep edip takip edebilirler” şeklinde görüş belirtmiştir. Velilerle yapılan görüşmelerde okul yönetiminde ortak sorumluluğa ilişkin farklı düşünceler ortaya çıkmıştır. Görüşme yapılan 5 veliden 2’si (V1 ve V4), okul yönetiminde sorumluluğun hem okul yönetimi hem aile hem öğrenciye ait olduğunu ifade etmiştir. Diğer 3 veli (V2, V3, V5) ise öncelikli sorumluluğun okul yönetimine ait olduğunu belirtmişlerdir.

Öğretmen ve Velilerin Aile Katılımında Öğrencilerin Akademik Başarısındaki Etkisine İlişkin Görüşleri

Öğretmenlerle yapılan görüşmelerde, veli katılımının öğrencilerin akademik başarısına etkisi üzerine farklı görüşler ifade edilmiştir. Görüşme yapılan 5 öğretmenden 2’si (E2, E3), veli katılımının akademik başarıyı artırmada önemli olduğunu vurgulamıştır. (E2) “Çocukları çok iyi tanımak, çocukların yaş ve dönem özelliklerini göz önünde bulundurmak, öğrencilerin başarılarını arttırmak, disiplin ve devamsızlık sorunlarını ortadan kaldırmak” da önemli olduğunu ifade etmiştir. (E3) ise, “Olumlu davranış geliştirmek ve akademik başarılarının yükseltilmesi için bu birliktelik katılım önemlidir” şeklinde açıklamıştır. Velilerle yapılan görüşmelerde, okul ve aile arasındaki iş birliği sürecinde veli katılımının sağlanmasıyla akademik başarının arttığı belirtilmiştir. Velilerden (V1, V2, V3, V4), veli katılımının akademik başarıya olumlu katkı sağladığını, çocukların davranış ve bilişsel

yönden gelişimini desteklediğini, psikolojik gelişimleri ve sorumluluk duyguları açısından da önemli olduğunu ifade etmişlerdir.

Öğretmen ve Velilerin Aile Katılımının Sosyal-Duygusal- Davranışsal Sorunların Önüne Geçmeye İlişkin Görüşleri

Öğretmenlerle yapılan görüşmede aile katılımının öğrencilerde sosyal-duygusal-davranışsal sorunların önüne geçmede önemli bir tampon görevi gördüğü ve engellediğini ifade etmişlerdir. (E1) “Hem ihtiyaç/problem analiz çalışmaları hem de çözüm geliştirme aşamaları için okul-aile iş birliği çok önemlidir” demiştir. (E2) “Öğrencilerin başarılı olmalarına verdikleri önem kadar sosyal duygusal gelişimlerine de önem verilmelidir. Okulda olan olumlu olumsuz durumlar ile ilgili veli bilgilendirilmeli çözümü için velinin görüşü alınmalı ve önemsenmeli” şeklinde ifade etmiştir. (E3) öğrencilere olumlu davranış kazandırmak ve kontrolü sağlamak için okul ve ev arasındaki iş birliğinin önemini vurgulamıştır. (E4) veli katılımının öğrencilerde kalıcı ve olumlu davranış değişikliği sağlaması açısından önemli olduğunu belirtirken (E5) hem okul hem ev ortamında öğrencilerin çok yönlü takibinin yapılması sayesinde sorunların önüne geçilmesi açısından aile katılımının önemli olduğunu ifade etmiştir. Velilerle yapılan görüşmelerde, okul sürecinde yer almanın problem farkındalığı, tespiti ve çözüm sürecine katkısı üzerine 5 veliden 4’ü görüşlerini belirtmiştir. Veliler, okul ve aile iş birliğiyle sorunların çözüm yollarını belirlemede karar alma açısından önemli olduğunu ifade etmişlerdir. Bu konuda (V2, V4 ve V5) sorunları fark etmenin, çözüm sürecine katkısı olduğunu belirtirken, (V3) çocukların olumlu davranış kazanması, çevre bilincinin geliştirilmesi ve empati becerilerinin kazandırılması için ortak hareket etmek gerektiğini vurgulamıştır.

Aile Katılımında Veli ve Öğretmenlerin Görüşlerinde Benzerlik ve Farklılıklar

Epstein'in aile katılım modeline göre; Ebeveynlik, İletişim, Gönüllü Hizmetler, Evde Öğrenme, Karar Alma ve Toplumla İşbirliği gibi temel kavramlar, yapılan veli ve öğretmen görüşmelerinde de sıklıkla yer almıştır. Aile katılımının öğrenci başarısını artırma, sosyal-duygusal-davranışsal sorunların önüne geçme, gönüllü faaliyetlerle okulların imkanlarını geliştirme, etkili iletişimle öğrenciyi yakından tanıma ve süreci iyi yönetme, okul yönetim sorumluluğunu paylaşma, ebeveynlik görev ve sorumluluğun farkında olma ve bu sorumluluğun okula olumlu yansımaları sağlama, evde öğrenmeyle eğitimin sürekliliğini sağlama ve evde takibinin yapılması gibi konular, Epstein'in modelinde belirtilen kavramlarla örtüşmektedir.

Ancak, öğretmenler genellikle karar verme sürecine ilişkin olarak ailelerle daha az iş birliği yapmayı tercih ederken, velilerin bu konuda daha fazla katılım istekleri olduğu ortaya çıkmıştır. Bu farklılık, Epstein'in modelinde yer alan Karar verme kavramının daha geniş kapsamlı olarak ele alınması gerektiğini göstermektedir. Ayrıca, toplumla iş birliği konusunda öğretmenler ve veliler arasında görüş ayrılıkları da vardır. Öğretmenler, toplumla iş birliği yapılmasında aile katılımının önemini vurgularken, velilerin çoğunluğu öncelikli

sorumluluğun okul yönetimine ait olduğunu belirtmişlerdir. Bu farklılık da Epstein'in modelinde yer alan Toplumla iş birliği kavramının daha detaylı şekilde ele alınması gerektiğini göstermektedir. Aynı zamanda velilerin yüksek oranda ebeveynlik alt boyutu üzerinde dururken öğretmenlerin bu konuya daha az açıklık getirmeleri ve bu boyutun üzerinde daha az görüş ifade etmeleri veli bilgilendirme ve ebeveynlik rollerinin velilere kazandırmalarında görev almaya çok istekli olmadıkları ifade edilebilir.

SONUÇ, TARTIŞMA VE ÖNERİLER

Öğretmenlerin ve velilerin görüşleri temel alınarak ailelerin eğitime katılımlarını nasıl tanımladıklarını belirlemek amacıyla iletişim, gönüllü hizmetler, evde öğrenme, ebeveynlik, toplumla iş birliği, ve karar verme alt boyutları ile akademik başarı, sosyal-duygusal-davranışsal sorunların önüne geçme ve okul yönetiminde ortak sorumluluğa ilişkin değerlendirme yapılmış ve okul aile iş birliğine yönelik öğretmen ve veli algılarında ve uygulama açısından farklılık olup olmadığının belirlenmesi amaçlanmıştır.

Veli ve öğretmenler ile yapılan görüşme sonucunda aile katılım modellerinin alt boyutları, akademik başarı sosyal-duygusal-davranışsal sorunların önüne geçme ve okul yönetiminde ortak sorumluluğa ilişkin:

Veli ve öğretmenler ile yapılan görüşme sonucunda aile katılım modellerinin alt boyutlarından veli ve öğretmenlerin görüşlerinde benzerlik ve farklılıkların olduğu görülmüştür. Karar verme alt boyutu için öğretmenler olumlu ya da olumsuz bir düşünce belirtmezken veliler bu konuda daha yüksek oranda karar vermede yer almaya yönelik olumlu görüş bildirmişlerdir. Alan yazında Koşar (2022) okul aile arasında iş birliği, etkinlikler, toplantılar, seminerler, görüşme günleri aracılığı ile güçlendirilmesi gerektiği karar alma sürecinin sadece akademik değil aynı zamanda duygu düşünce ve fikirlerini iyi anlamalarını bağlamında daha çok görüş alışverişi önermiştir. Araştırma sonucunda hem veliler hem öğretmenlerin iletişimin gerekliliğine ve önemine ilişkin tutumlarının benzer olduğu görülmüştür. Literatüre bakıldığında bu araştırma sonucuyla benzer şekilde Karakütük - Özdoğan Özbal'ın (2019) yapmış oldukları araştırma sonucunda da okulun sorunlarına ilişkin çözüm önerileri arasında velilerle güçlü iletişim yapılması ve veli eğitimi yapılmasının önemine değinmiştir. Aynı şekilde çalışmamızla benzer sonuçlara Baker, vd. (2016) araştırmalarında okul etkinliklerinden daha fazla ve hızlı haberdar olmak için ebeveynlerin iletişimi önündeki engelleri ele alınırken, okul etkinlikleri ve ebeveynlerin beklentileri için e-posta, çocuğun çantasındaki kâğıt broşür yoluyla sık okulun iletişim kanallarının kullanılmasını önermişlerdir. Çalışmanın bir diğer alt boyutu olan evde öğrenmeye ilişkin öğretmen görüşlerinin düşük düzeyde olduğu veli görüşlerinin yüksek düzeyde olduğu belirlenmiştir. Alan yazında Çelenk (2003) araştırmasında eğitime destek veren ve olumlu bir tutum sergileyen ailelerin çocuklarının daha yüksek başarı gösterdiğini ortaya koymaktadır. Başka bir çalışmada araştırmamızdan farklı olarak, Doğan (2018) yapmış olduğu çalışmada ailelerin katılım ve desteği ile akademik başarı arasında herhangi bir anlamlı ilişki bulamamıştır. Araştırmamızda bir diğer boyut için görüşlere bakıldığında okul

sürecine veli katılımının, öğrencide sosyal-duygusal-davranışsal sorunların önüne geçmede önemli olduğu ifade edilmiştir. Bu konuda çalışmamız ile benzer sonuca Koşar (2022) araştırmasında veli katılımının okulda iş birliğini sağlayarak olası sorunların öngörülerek uygun şekilde çözümlenmesine katkı sağladığı sonucuna ulaşmıştır. Aynı şekilde Ağın (2021) yaptığı araştırma sonucunda okul disiplin problemlerinin azaltılmasında okul ve aile arasındaki iş birliğinin önemine değinilmiştir.

Öğretmenler okul sürecinde aile katılımında velilerin önceliğinin akademik başarı olmaması gerektiğini ifade ederken veliler katılımda akademik başarıyı önemsediklerini belirtmişlerdir. Alan yazında bu çalışma ile benzer sonuca Koşar (2022) araştırmanın sonucunda okulda oluşan problemlerin sebeplerini değerlendiren velilerin bakış açıları incelenmiş ve sadece akademik başarıya odaklanmanın bu sorunlara neden olabileceği belirtilmiştir. Başka bir çalışmada; Aslanargün (2007) okul sürecinde anne-baba katılımının öğrencilerin akademik başarısında önemli bir etken olduğunu ve sınıfta kalma riski taşıyan öğrencilerin ailelerinin ilgisizliğinin bu durumu etkilediğini vurgulamaktadır. Bir diğer alt boyut gönüllülüğe ilişkin öğretmenlerin %80'i gönüllü katılımın önemini ve yararları üzerinde dururken velilerden %40 bu boyutu önemsedikleri görülmüştür ayrıca veli görüşlerinin gönüllü katılımda odak noktalarının akademik başarı olması öğretmen görüşleri ile kıyaslandığında farklılaştığı görülmüştür. Ayrıca öğretmenler tarafından velilerin maddi konularda okuldan talepte bulunulacak diye katılım sağlayamaya gönüllü olmaya yanaşmadıkları ifade edilmiştir. Alan yazında bu görüşle benzer olarak Bayrakçı, Dizbay (2013) tarafından yapılan bir çalışmada, okul-aile birliklerinin sadece maddi konularla ilgili olarak okul yönetimine katılım gösterdiği bulgusu elde edilmiştir. Bu durumda katılımda gönüllülüğe velilerin yanaşmamasına sebebiyet verdiği belirtilmiştir. Bir diğer alt boyuttan olan ebeveynlik kavramı konusunda öğretmenler üzerinde çok durmazken velilerin daha çok önemsedikleri görülmüştür. Alan yazın incelendiğinde velilerin görüşleriyle benzer sonuçlara, Gökçe (2000) yapmış olduğu çalışmada velilerin okul aile birliği çalışmasında yer almalarının, çocuk gelişim dönemleri konusunda bilinçlendirilmesi ve çocuğun sorunlarıyla ilgilenilmesine olanak sağladığını belirtmiştir. Aynı şekilde öğretmenler tarafından toplumla iş birliğinin, velilere oranla daha az önem verildiği görülmüştür. Hem öğretmenler hem veliler tarafından okulda ortak sorumluluğa ilişkin benzer düşünceler ifade edilmiştir bazıları ortak sorumluluğu istemezken bazıları iş birliğini önemsediği görülmüştür. Alan yazında okuldaki sorumluluğa ilişkin Ardaçoç (2020) araştırmasında, karar alma sürecinde okul yönetimi kadar okul-aile birliği üyelerinin de etkin katılımının artırılması gerektiği önerisinde bulunmuştur. Yine başka bir çalışmada öğretmen ve veli görüşleriyle benzer şekilde Albez - Ada (2017) araştırmasında öğretmen, yönetici ve velilerin görüşlerine dayalı olarak bu paydaşlar arasında iş birliğinin ve veli toplantılarının niteliğinin yeterli olmadığı bu eksikliğin giderilmesi gerektiği sonucuna ulaşılmıştır. Çalışmanın geneline bakıldığında ise hem öğretmenler hem veliler tarafından aile katılımının önemi vurgulanmıştır. Alan yazın incelediğinde çalışmamızla benzer sonuçlara Maarif Dergisi (2021) eğitim sürecinde aile katılımının önemi vurgulanmıştır. Aynı şekilde Baker, vd. (2016) çalışmalarında bu araştırma sonucuna benzer

şekilde velilerin çeşitli yöntemler ile okula gelmelerinin ve katılım sağlamalarının önemli olduğu sonucuna ulaşılmışlardır. Yine aynı şekilde Uçuş (2016) yaptığı araştırmada benzer sonuç olan velilerin aile katılımına ilişkin olumlu görüşlere sahip olduğu bulunulmuş ve yapılan çalışmada ailelerde farkındalıkta olumlu gelişmeler gözlemlenmiştir. Gözlemlediğimiz bulgulara dayanarak, alan yazında farklı sonuçların ortaya çıktığı da gözlemlenmiştir. Metlilo (2017) Kosova örneği adlı araştırmasında, öğretmenlerin aile katılımına yönelik görüşleri yüksek düzeyde, velilerin görüşleri ise orta düzeyde olarak belirlenmiştir. Ancak bu çalışmada, öğretmenlerin aile katılımının yeterli olmadığı görüşü belirtilmiştir. Bu çalışmada ise öğretmenler tarafından yeterli olmadığı görüşü belirtilmiştir.

Okul aile iş birliğine yönelik öğretmen ve veli algılarında ve uygulama açısından farklılık olup olmadığını belirlenmesine ilişkin:

Yapılan görüşmelere bakıldığında velilerin aile katılımında akademik başarıya daha çok odaklı katılımı amaçladıkları, öğretmenlerin ise bütünsel yaklaşımı amaçladıkları görülmüştür. Benzer şekilde, öğretmenlerin evde öğrenme ve karar verme sürecine ilişkin görüşleri sınırlı iken, velilerin bu konuda yüksek bir farkındalığa ve öneme sahip oldukları bulunmuştur. Öğretmenlerin, aile katılım modellerinden gönüllüğe ilişkin yüksek düzeyde görüş belirterek önemini vurgularken velilerin bu boyutta daha düşük düzeyde görüş belirttikleri görülmüştür. Aynı şekilde öğretmenler aile katılım alt boyutlarından toplum ile iş birliği ve ebeveynliğe ilişkin velilere göre daha az önem verdikleri ve daha az görüş bildirdikleri belirlenmiştir. Hem velilerin hem öğretmenlerin iletişim, sosyal-duygusal-davranışsal sorunların önüne geçme ve okul yönetiminde ortak sorumluluğa ilişkin benzer düzeyde görüşler bildirmişlerdir. Benzer şekilde, ilgili literatürde yer alan diğer çalışmalar da Balkar (2009) tarafından gerçekleştirilen nitel çalışmayla aynı yönde veli ve öğretmen görüşleri arasındaki farklılıkları vurgulamaktadır, bu da bu çalışmanın sonuçları ile paralellik göstermektedir. Çalışmada ayrıca, öğretmenler ve veliler arasında okul-aile iş birliği konusunda farklılıkların tespit edilmesiyle birlikte, ortak değer ve fikirlerini paylaşmalarını sağlayacak etkinliklerin düzenlenmesi önerilmiştir. Bu öneri, benzer bir sonucu Peker'in (2020) araştırmasında da göstermiştir. Peker'in çalışması, velilerin okul-aile iş birliğine yönelik tutum ve yeterlilik düzeyinin öğretmenlere oranla daha yüksek olduğunu ortaya koymuştur.

Okul-Aile İşbirliği Öğretmen ve Veliler Tarafından Nasıl Tanımlanmaktadır?

Okul-aile iş birliği, öğretmen ve velilerin ortak hedefleri olan öğrencilerin akademik, sosyal-duygusal ve davranışsal gelişimlerini desteklemek amacıyla bir araya gelmeleridir. Yapılan görüşmelerde, okul-aile iş birliğinin öğrencilerin başarısını artırmada, sosyal-duygusal sorunların önüne geçmede, okulların imkanlarının geliştirilmesinde, öğrencilerin takibinde, okul yönetiminde ortak sorumluluk alınmasında ve evde öğrenme sürekliliğinin sağlanmasında önemli olduğu belirtilmiştir.

Öğretmenler, okul-aile iş birliğini öğrencilerin başarılarını arttırmak ve davranış problemlerini önlemek için önemli bir tampon görevi olarak tanımlamışlardır. Ayrıca, velilerin öğrencilerin öğrenim sürecine aktif katılımı, öğretmenlerin öğrenciler hakkında daha

fazla bilgi sahibi olmalarını sağlayarak, öğrencilerin öğrenme ihtiyaçlarına daha etkili bir şekilde yanıt vermelerine yardımcı olur. Öğretmenler ayrıca, okul-aile iş birliğinin, okulun işleyişi ve yönetimi ile ilgili sorunların çözümünde velilerin katılımının önemli olduğunu vurgulamışlardır.

Veliler ise okul-aile iş birliğini öğrencilerin akademik, sosyal-duygusal ve davranışsal gelişimi açısından önemli bir etken olarak tanımlamışlardır. Okul-aile iş birliği sayesinde, öğrencilerin daha iyi anlaşılması, öğrenim sürecine daha etkin bir şekilde katılım sağlanması ve öğrencilerin çeşitli ilgi ve yetenekleri keşfedilerek geliştirilmesi mümkün olmaktadır. Ayrıca, veliler okul-aile iş birliği sayesinde, okulun ihtiyaçları hakkında daha fazla bilgi sahibi olabildikleri için, okulun gelişimine de katkı sağlayabildiklerini ifade etmişlerdir.

Tüm görüşmelerde ortak bir kanı olarak, okul-aile iş birliğinin, öğrencilerin başarısı için önemli bir faktör olduğu, öğretmenler ve veliler arasında iş birliği ve iş birliği kültürünün geliştirilmesinin gerekliliği vurgulanmıştır.

Bu İki Grup Arasında Okul-Aile İşbirliği Algısı veya Uygulamaları Açısından Herhangi Bir Farklılık Var mı?

Yapılan araştırmalar, öğretmenler ve veliler arasında okul-aile iş birliği algısı ve uygulamaları açısından bazı farklılıklar olduğunu göstermektedir.

Öncelikle, öğretmenlerin genellikle okul-aile iş birliği kavramını daha profesyonel bir perspektiften ele aldığı görülmüştür. Öğretmenler, okul-aile iş birliğinin öğrenci başarısını arttırmak ve eğitim sürecini geliştirmek için bir araç olduğuna odaklanmaktadır. Bu nedenle, öğretmenler, ailelerin okulun eğitim hedefleri doğrultusunda uyumlu bir şekilde hareket etmelerini beklemektedirler.

Diğer yandan, veliler genellikle okul-aile iş birliği kavramını daha kişisel bir perspektiften ele almaktadırlar. Veliler, okulun sadece akademik başarıya değil, aynı zamanda çocuklarının kişisel gelişimine de katkı sağlaması gerektiğini düşünmektedirler. Bu nedenle, veliler, okul-aile iş birliğinin çocuklarının öğrenme deneyimleri ve genel refahı için önemli olduğuna inanmaktadırlar.

Bununla birlikte, araştırmalar aynı zamanda öğretmenler ve veliler arasında okul-aile iş birliği konusunda benzer görüşlere de sahip olduklarını göstermektedir. Her iki grup da okul-aile iş birliğinin öğrencilerin akademik başarısı, sosyal-duygusal gelişimi ve davranışsal problemlerin önlenmesi açısından önemli olduğunu kabul etmektedirler.

Özetle, öğretmenler ve veliler arasında okul-aile iş birliği algısı ve uygulamaları açısından bazı farklılıklar olsa da her iki grup da bu konuda olumlu düşüncelere sahiptirler ve okul-aile iş birliği konusunda çalışmalar yapmakta ve desteğe ihtiyaç duymaktadırlar. Bu noktada, önerilerim aşağıdaki gibi olabilir:

1. İletişim: İyi bir iletişim, öğretmenlerin ve velilerin arasındaki iş birliğinin temelidir. Bu nedenle, okul yönetimi bu konuda destekleyici eğitimler sağlayabilir. Velilerin okula

yönelik soruları veya önerileri için okul yönetimi tarafından açık kanallar sağlanmalıdır. Gerekirse iletişimin iki yönlü bir şekilde yapılması gerektiği hatırlatılabilir.

2. Gönüllülük: Velilerin okul faaliyetlerine aktif olarak katılması, öğrencilerin okul başarılarını artırabilir. Bu nedenle, okul yönetimi velilere gönüllülük faaliyetleri hakkında bilgi verebilir ve velilerin katılacakları faaliyetlerin belirlemelerine izin verebilir.

3. Karar verme: Okul yönetimi, öğretmenler ve veliler arasındaki karar verme sürecinde velilerin de görüşlerini almalıdır. Okul yönetimi, velilerin görüşlerini belirli konularda anketler veya toplantılar aracılığıyla alabilir.

4. Evde öğrenme: Öğrencilerin evdeki öğrenme sürecinde velilerin destekleyici bir rolü olabilir. Okul yönetimi, velilere evde öğrenme konusunda rehberlik sağlayabilir ve velilere öğrencilerin başarısını artıracak etkinlikler veya kaynaklar hakkında önerilerde bulunabilir.

5. Toplumla iş birliği: Okul yönetimi, velilerin okul dışındaki topluluk faaliyetlerine katılmalarını teşvik edebilir. Bu, okulun yerel toplulukta daha fazla tanınmasına ve velilerin okulda daha fazla bağlantı kurmasına yardımcı olabilir.

Son olarak, okul-aile iş birliği konusunda bir farkındalık oluşturmak için eğitim ve seminerler düzenlenmesi, bu konuda farkındalık yaratan materyallerin hazırlanması önerilebilir.

KAYNAKÇA

- Adamski, Aurora vd. "Parental Involvement in Schooling, Classroom Environment and Student Outcomes". *Learning Environments Research* 16(3) (2013), 315-328. doi: 10.1007/s10984-012-9121-7
- Ağın, Eren. "Aile ve Okul Çevresinin Okul Disiplinine Etkisine İlişkin Öğrenci, Öğretmen ve Okul Yöneticisi Görüşleri". *Pamukkale Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi* 53 (2021), 403-428.
- Albez, Canan - Ada Şükrü. "Okul-aile ortaklığı: Güçlükler, beklentiler, gereksinimler, öneriler". *Anadolu Eğitim Liderliği ve Öğretim Dergisi* 5(2) (2017), 1-18.
- Ardakoç, İlayda. "Eğitimde Veli/ Aile katılımı: Engeller ve Öneriler". *Eğitim Bilimleri Eleştirel İnceleme Dergisi* 1/2 (2020).
- Aslanargun, Engin. "Okul aile iş birliği ve öğrenci başarısı üzerine bir tarama çalışma". *Manas Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi* 18 (2007), 119-135.
- Baker, Timberly L. vd. "Identifying barriers: Creating solutions to improve family engagement". *School Community Journal* 26(2) (2016), 161-184.
- Balkar, Betül. "Okul Aile İş Birliği Sürecine İlişkin Veli ve Öğretmen Görüşleri Üzerine Nitel Bir Çalışma". *Çukurova Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi* 36/3 (2009), 105-123.
- Barnard, Wendy Miedel. "Parent involvement in elementary school and educational attainment". *Children and Youth Services Review* 26(1) (2003), 39-62.
- Bayrakçı, Mustafa - Dizbay, Serdar. "Ortaöğretim Kurumlarında Okul Aile Birliklerinin Okul Yönetimine Katılım Düzeyleri". *Sakarya Üniversitesi Journal of Education* 3/1 (2013), 98-112.
- Bryman, Alan. *Social Research Methods*. 5. bs. Oxford: Oxford University Press, 2016.
- Cowan, Richard, Napolitano, Stephanie - Sheridan, Susan. "Home-School Collaboration." *Encyclopedia of Applied Psychology*. Oxford: Elsevier, 2004.
- Cömert, Dildiruz - Güleç, Havise. "Okulöncesi Eğitim Kurumlarında Aile Katılımının Önemi: Öğretmen-Aile-Çocuk ve Kurum." *Afyon Kocatepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi* 6, no. 1 (2004): 132-145.
- Çelenk, Süleyman. "Okul Başarısının Ön Koşulu: Okul Aile Dayanışması." *İlköğretim Online* 2, no. 2 (2003): 28-34.
- Çokgezen, Murat - Terzi, Nuray. "Türkiye’de Devletin Eğitime Müdahalesinin Yeterli Gerekçesi Var mı?" *Liberal Düşünce* 13, no. 49 (2008): 1-18. Ankara: Liberal Düşünce Topluluğu Yayınları.
- Doğan, Utku Can. *Ailelerin Katılım ve Desteği ile İlkokul Öğrencilerinin İngilizce Dersi Akademik Başarısı Arasındaki İlişkiler*. Yüksek Lisans Tezi. İstanbul: Maltepe Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, 2018.
- Domina, Thurston. "Leveling the Home Advantage: Assessing the Effectiveness of Parental Involvement in Elementary School." *Sociology of Education* 78, no. 3 (2005): 233-249.
- Duan, Wenjie, Yuan Guan - He Bu. "The Effect of Parental Involvement and Socioeconomic Status on Junior School Students' Academic Achievement and School Behavior in

- China." *Frontiers in Psychology* 9, no. 952 (2018). <https://doi.org/10.3389/fpsyg.2018.00952>.
- Epstein, Joyce L. - Sheldon, Steven B. "Present and accounted for: Improving student attendance through family and community involvement". *The Journal of Educational Research* 95 (5) (2002), 308-318.
- Epstein, Joyce L. "School/Family/Community Partnerships: Caring for the Children We Share." *Phi Delta Kappan* 76, no. 9 (1995): 701-712.
- Epstein, Joyce L. *School, Family, and Community Partnerships: Preparing Educators and Improving Schools*. Boulder: Westview Press, 2001.
- Epstein, Joyce L. "A case study of the partnership schools comprehensive school reform (CSR)model". *The Elementary School Journal* 106 (2005), 151-170.
- Epstein, Seymour. "Integration of the Cognitive and the Psychodynamic Unconscious." *American Psychologist* 49, no. 8 (1994): 709.
- Gedik, Serafettin. "Eğitimin Amaçları ve İşlevleri." *Eğitime Giriş*, editör Adem Bayar, 215-239. Ankara: Pegem Akademi, 2020.
- Gedik, Serafettin. "Üstün Yetenekli Çocukların Eğitiminde Aile Katılımı ve Okul-Aile İş Birliği." *İlkokulda Üstün Yetenekli Öğrencilerin Çok Yönlü Desteklenmesi-Etkinlik Örnekleri*, editör N. Kutlu Abu, 247-266. Ankara: Nobel Akademik Yayıncılık, 2022.
- Glaser, Barney - Strauss, Anselm. *The discovery of grounded theory*. Chicago: Aldine Press, 1967.
- Gökçe, Erten. "İlköğretimde Okul Aile İşbirliğinin Geliştirilmesi." *Pamukkale Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi* 7 (2000): 30.
- Green, Christa L. vd. "Parents' motivations for involvement in children's education: An empirical test of a theoretical model of parental involvement". *Journal of Educational Psychology* 99 (2007), 532-544. doi: 10.1037/0022-0663.99.3.532
- Gül, Esra. *Eğitimde Çocuk Başarısı İçin Okul-Aile İşbirliği*. Yayınlanmamış yüksek lisans tezi. İstanbul: Yeditepe Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, 2007.
- Henderson, Anne T. - Karen, L. Mapp. *Yeni Bir Kanıt Dalgası: Okul, Aile ve Toplum Bağlantılarının Öğrenci Başarısı Üzerindeki Etkisi*. Yıllık Sentez, 2002.
- Hill, Nancy E. - Tyson, Diana F. "Parental Involvement in Middle School: A Meta-Analytic Assessment of the Strategies That Promote Achievement." *Developmental Psychology* 45, no. 3 (2009): 740-763.
- Jeynes, William H. "The Relationship Between Parental Involvement and Urban Secondary School Student Academic Achievement: A Meta-Analysis." *Urban Education* 42, no. 1 (2007): 82-110.
- Karakütük, Kasım - Özdoğan Özbal, Ece. "Eğitim Yöneticilerinin Yaşadıkları Sorunlar ile Sorun Çözmede Kullandıkları Teknikler." *Milli Eğitim* 48, no. 223 (2019): 33-60. Ankara: Milli Eğitim Bakanlığı.
- Kocayörük, Ercan. "Parental involvement and school achievement". *International Journal of Human and Behavioral Science* 2(2) (2016), 1-7.

- Koşar, Didem. "Okul ve Aile Arasında Yaşanan Sorunlara ve Bu Sorunların Çözümüne İlişkin Öğretmen Görüşleri". *Üçüncü Sektör Sosyal Ekonomi Dergisi* 57(4) (2022), 2890-2902.
- Lawson, Michael A. "School-Family Relations in Context: Parent and Teacher Perceptions of Parent Involvement." *Urban Education* 38, no. 1 (2003): 77-133.
- Lindberg, E. Nihal Ahioğlu - Oğuz, Kevser. "İlkokul ve ortaokullarda aile katılımı: Bir geçerlilik ve güvenilirlik çalışması". *Journal of Human Sciences* 13(3) (2016), 4135-4151. doi: 10.14687/ijhs.v13i3.3711
- Lindberg, Emine Nihal. "Aile katılımı: Bir Kavramsal ve Durumsal Analiz Çalışması". *The Journal of International Education Science* 13(4) (2017), 51-72.
- Millî Eğitim Bakanlığı, Ölçme, Değerlendirme ve Sınav Hizmetleri Genel Müdürlüğü. PISA 2015 Ulusal Raporu. Ankara: Millî Eğitim Bakanlığı Yayınları, 2016.
- Merriam, Sharan B. Nitel Araştırma: Desen ve Uygulama İçin Bir Rehber. 3. bs. Ankara: Nobel Akademik Yayıncılık, 2013.
- Metlilo, Esin. *Öğretmen ve Veli Görüşlerine Göre Ailelerin Eğitime Katılımı: Kosova Örneği*. Yüksek Lisans Tezi. İstanbul: Sabahattin Zaim Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, 2017.
- Miles, Matthew B. - Huberman, A. Michael. *Qualitative Data Analysis: An Expanded Sourcebook*. Thousand Oaks: Sage Publications, 1994.
- Patton, Michael Quinn. *Qualitative Research & Evaluation Methods: Integrating Theory and Practice*. 4. bs. Thousand Oaks: Sage Publications, 2014.
- Peker, İsmail. *Anadolu Liselerinde Okul Aile İşbirliği ile İlgili Öğretmen ve Veli Görüşlerinin İncelenmesi*. Tezsiz Yüksek Lisans Projesi. Denizli: Pamukkale Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, 2020.
- Porumbu, Daniela - Necsoi, Daniela Veronica. "Relationship Between Parental Involvement, Attitude and Children's School Achievement." *Procedia - Social and Behavioral Sciences* 76 (2013): 706-710.
- Subaşı, Münevver - Okumuş, Kübra. "Bir araştırma yöntemi olarak durum çalışması". *Atatürk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi* 21(2) (2017), 419-426
- Uçuş, Şükran. "Dezavantajlı Çocukların Velilerine Uygun Olarak Hazırlanan Aile Katılım Etkinliklerinin Değerlendirilmesi: Nallıhan Örneği". *E-International Journal of Educational Research* 7/1 (2016), 1-20.
- Uluslararası Maarif Dergisi. "Eğitime Aile Katılımı." *Uluslararası Maarif Dergisi* 2, no. 3 (2021).
- Wilder, Sandra. "Effects of parental involvement on academic achievement: A meta synthesis". *Educational Review* 66(3) (2014), 377-397. doi: 10.1080/00131911.2013.780009
- Yağar, Fedayi - Dökme, Sema. "Niteliksel araştırmaların planlanması: Araştırma soruları, örneklem seçimi, geçerlilik ve güvenilirlik". *Gazi Sağlık Bilimleri Dergisi* 3(3) (2018), 1-9
- Yapıcı, Şenay. "Türk toplumunda aile ve eğitim ilişkisi". *Turkish Studies* 5(4) (2010), 1544-1570.
- Yıldırım, Ali - Şimşek, Hasan. *Sosyal bilimlerde nitel araştırma yöntemleri*. Ankara: Seçkin Yayıncılık, 2003.

ARAŞTIRMANIN ETİK İZNİ

Bu çalışmada “Yükseköğretim Kurumları Bilimsel Araştırma ve Yayın Etiği Yönergesi” kapsamında uyulması gerektiği belirtilen tüm kurallara uyulmuştur. Yönergenin ikinci bölümü olan “Bilimsel Araştırma ve Yayın Etiğine Aykırı Eylemler” başlığı altında belirtilen eylemlerden hiçbiri gerçekleştirilmemiştir.

Etik kurul izin bilgileri

Etik değerlendirmeyi yapan kurul adı: Amasya Üniversitesi Sosyal Bilimler Etik Kurulu

Etik değerlendirme kararının tarihi: 01.11.2022

Etik değerlendirme belgesi sayı numarası: E-30640013-108.01-99187

ARAŞTIRMACILARIN KATKI ORANI

Araştırma tek yazarlı olduğu için çalışmanın tamamı yazar tarafından gerçekleştirilmiştir.

ÇATIŞMA BEYANI

Araştırmada herhangi bir kişi ya da kurum ile finansal ya da kişisel yönden bağlantı bulunmamaktadır.